

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовићъ.

Теч. IV.

Овај листъ излази вторникомъ и петкомъ, цѣна му е за три мѣсеца 4 цванцика.

№ 14

ЗАГОНЕТКА.

Нит' се раѣамъ нит' умиремъ,
Већъ одъ вѣка распростиремъ,
Мое царство, мою владу,
У ватреномъ моме граду.
Састонмъ се изъ два слога,
Люди м' даю по два рога,
А невиде главе, стаса,
Нит' ми кадъ годъ чую гласа.
Кадъ ми први слогъ промѣнишь
Съ другимъ, онда опетъ видишь,
Подобнога теби брата,
Кой пооди туѣа врата;
Ближнѣмъ чини ту услугу,
Што му блажи нужду, тугу.
А кадъ прво мое име,
Слогъ са себе први скине,
Тадъ постанемъ я животно,
У свем' добро и користно.
Па кадъ покой земљи проѣе,
Раоннику време доѣе,
Видиѣшь ме и безъ вољъ,
Кадъ изаѣеши кудъ уполѣ.

БЕРБЕРИНЪ.

Господинъ. Данасъ дошао си врло рано, јоште нема ни пола осамъ сатиј.

Берберинъ. Вама се чини да самъ я дошао врло рано, ербо е сада данъ много дужій, па сада осамъ сати пада у седамъ сати' и по. Отворте календаръ па ѣете и сами видити, да се сунце раѣа у 6 сати' и 40 минута, а залази у 5 сати' и 20 минута. Календари и бербери редко лажу. У Марту месецу нећемо имати снега, поредъ свега тога што люди кажу, да ће бити дугачка зима само зато, што се Руси туку съ Турцыма; то небы было за Русе пробитачно, кадъ бы они само ладне союзнике и пријатељ имали. Снега е свуда много пало, упамтите, быће свуда много воде, ербо вѣчитый календаръ каже: да ће ове године бити велико наводненіе, и да ће бити крвопролитіе, и да ће кралѣви на кралѣве съ оружјемъ устати, и да ће Србске Новине и Дневникъ имати много вересіе. И да ће едно царство пропасти; мы Срби немамо се шта бојати, мы смо ту бригу јоште на косову пребринули. То знамо изъ календара да ће се ове године двапутъ сунце двапутъ месецъ помрачити, упамтите добро,

помраченіе сунца неће се видити, али оба помраченія месеца видиће цела Европа.

Господинъ. Има ли што ново одъ Севастополя.

Берберинъ. Има, али све оно старо ново. Меншиковъ непрестано явля као и до садъ што е являо: да се нишита знаменитогъ догодило, да е руской войсци добро, и да напредую. Канроберъ исто тако явля: да е Французской войсци добро, и да се све ближе примичу Севастополю. Тако являю већъ одъ неколико неделя. И съ едне и съ друге стране напредую, и примичу се, да су были петъ дана хода растављени, до садъ бы се састали. Последнѣ новине пишу, да многи конѣи на Криму цркаваю. Турци се еднако навозе изъ Варне, те подпуњаваю редове свои союзника. Међу Турцыма влада велико одушевление. Енглези повуклису се у Балаклаву и одмараю се.

Господинъ. А шта се ради сада у Бечу?

Берберинъ. Сада? — Сада е близу осамъ сати'. Сада читавъ Бечъ доручкуе, или србски да вамъ кажемъ фруштукуе.

Господинъ. Та я те питамъ, е-ли почела што годъ да ради она конференція о миру?

Берберинъ. Па оно се може о миру разговарати, и опетъ се ратъ непрестано водити. Шта ће бити ништа се незна. Паметно Дневникъ вели: „да е будућность Европе јоште у врећи завезана.“ Сада незнамо гди е та врећа, и ко ће е одрешити; па кадъ одреше ту врећу, нико незна какву ће будућность онда наћи. Чудо ће бити, ако се непогоде, него узму врећу па онако завезану однесу међу войску, да она дреши. Ту ће онда бити свакояке будућности. Али, я васъ могу за цѣло увѣрити, да како се сврши овај ратъ, да ће миръ наступити, кои ће трајати докле се годъ гдѣ-годъ какавъ ратъ не поведе. Човекъ треба да буде овако разположенъ свагда као я, пакъ се неће никакве будућности бојати. Я знамъ у рату нећу бити ѣенераль, нити у миру совѣтникъ, него берберинъ те берберинъ, за то я пѣвамъ ову мою пѣсму: „Ахъ што се бринешъ човече? Шта мора бити, бити ће — “ Видите, то су два стиха кое су люди случайно може бити начинили, али они садрже у себи лепу философію. Истина неслажу се добро, и сликови нису по правилама поезіе, ербо кадъ у првомъ стиху стои: ч о в е ч е, онда бы у другомъ требало да стои: г о в е ч е. На рѣчь ч о в е ч е, найсличнѣе се одзива г о в е ч е. Видите, та два

стиха: кадъ човекъ често повтарава, може одбляти, они помажу болъ него медицина. Кома те рѣчи стое у глави, тай се не може ни бринуть ни налутити, ербо шта се годъ догоди, онъ сматра да се то морало догодити. За найманъи случай, кои се догађа, рѣшено е юште при створеню света да се догоди. То е судбина, и на ню кои годъ веруе, онъ е блаженъ. Еръ за све бѣде, зла и несреће, кое га у животу снађу, онъ не сматра себе, да имъ е онъ виновникъ, и да ѿй е могао увлонити одъ себе, него мисли: суђено е, то е тако морало бити.

Господинъ. Я слабо маримъ за твое филозофранѣ. Радіе слушаемъ кадъ приповедашь шта има ново.

Берберинъ. Па шта ћу вамъ, кадъ нема ништа ново. У Краму гину сада само по двеста по триста, па сви кои читаю новине, люте се на Канробера и на Меншикова, што имъ веће новости нешилю. То е госпои Европи мало. Да ѿй е свакій данъ да чуе да су по неколико хиљада изгинули. Она Кримъ сматра за театоръ, а оне догађае за едну дугачку драму. У той драми нема ни едне шальвие роле, и тако тешко ће у нѣой штогодъ наћи да е развесели, и да се насмее. У Драми има обично петъ дѣйства. То су ови петъ велики сила. Остале државе то су сцене, или появленія. Они што пале лампе, то су новине. Цѣль ове драме, само е суфлеру позната; ономе што исподъ дасака стои. Нѣга зрители невиде, само му по мало гласъ чую, али шта говори ништа незнаю. Кажу, да му е име интересъ; то есть себи чность, то есть хтео самъ рећи: обштыи интересъ; и тай обштыи интересъ иде по оному правилу: „нађо сивиру“ и „изгуби смо сивиру.“

Господинъ. Ты тако данасъ говоришь о високимъ стварима, да те ништа неразумемъ.

Берберинъ. Могу вамъ и о нискимъ стварма говорити. Збия забравіо самъ вамъ казати, да е место Напіера наименованъ адмиралъ Дундасъ, што е было на црноморской флоти; и тако онъ ће ићи на пролеће да сруши Кронштатъ и Петербургъ.

Господинъ. А хоће ли Напіеръ ићи у црно море?

Берберинъ. Неће. И то стои у новинама, да е добро знао да неће моћи ни десету часть учинити одъ онога, што су се одъ нѣга надали; т. е. онда е знао, кадъ су новине трубиле, да е онъ казао: да ће за 3 дана узети Кронштатъ, а за 5 дана Петербургъ. Я самъ юшть онда мыслио да новине лажу, еръ человекъ паметанъ као што е Напіеръ, неће таково што казати. — На свету судбина влада, и што годе бива, то е морало бити; и све што ће да буде, то ће морати бити. Съ богомъ.

ЖЕНСКА ОДВАЖНОСТЬ.

У едной вароши беше вашаръ. Не далеко одъ те варошице была е кућа едного шумара кои се беше пре деветъ месецій оженіо. Уютру пође шумаръ по своемъ обычаю у ловъ, и шуму да разсмотри. Жена нѣгова остала е сама кодъ куће. Кадъ е подне већъ близу было, изгледала е она жельно на свогъ мужа. Мислѣи за своимъ

мужемъ уђе у собу и онако обучена легне на креть. Уеданпутъ уђе у собу человекъ необычногъ изгледа и рекне ѿй, да га е нѣнъ мужъ, кои е на вашару, послао, да му она даде 15 талира. Жена видећи лукавство нѣгово, рекне да нема. На то почне онъ претити, и изрази се да ће силомъ узети. Жена видећи себе у опасности, рекне му: „Ты видишь да самъ я слаба и болестна, и да изъ кретьа устати немогу, извади ключеве изъ астала, иди у комору и найманъій ключъ отвара сандукъ. У сандуку има кеса съ новцыма, донеси е мени, па ћу ти я петнаестъ талира дати.“ Айдукъ узме ключеве и радостно оде у комору. Наеданпутъ скочи шумарева жена съ кретьа, затвори врата одъ коморе, одъ куйне и свое себе и спокійно седне у собу. Айдукъ видіо е себе лукавствомъ едне жене затворена. Кућа шумарева была е нова и све у нѣой добро утврђено. Онъ е гледао да врата ма каквимъ начиномъ развали; али ніе успѣо. После тога претіо е шумаревой жени, да ће е убити и спалити пре него што шумаръ дође. Но све те претнѣ нису нимало заплашили жену шумареву. Тако е прошао већъ еданъ сатъ, и уеданпутъ почне неко снажно на кућна врата лупати. Предъ собомъ у којой е шумарева жена была, беше мала собица. Жена уђе у ню, и отвори прозоръ. Предъ вратима стояла е една жена дивлѣгъ изгледа и држала е сивиру. Кадъ е видела жену шумареву на прозору, претећи рекне ѿй. „Я знамъ да си ты аспидо могъ мужа у твоіой кући затворила. Я ты кажемъ, ако га на лепъ начинъ непустишь да ћу браву обити и тебе убити. Кућа шумарева била е у средъ шуме далеко одъ пута, па потомъ и никаква помоћ на вику шумаревае же не ніе могла доћи. Жена айдукова почне кућна врата сећи, црепъ е падао с' крова на главу нѣну, али е она непрестано са найвећимъ одушевленѣмъ сивиромъ врата развальивала. Жена шумарева удари е ножемъ по руды и тиме већма е распали. Айдукъ кои е мирно у комори стаю чувши шта жена нѣгова на полю ради охрабри се и почне опетъ на врата лупати. Найпоследе жена айдукова разсече врата и почне се провлачити у кућу. Шумарева жена видећи то, у крайнѣмъ очаянію счепа двоцевку пушку и управи на свою непріятельицу и викне: „На трагъ ил' ћешъ садъ погинути.“ Ова ніе хтела одступити, и тако подрзльива падне убіена изъ пушке. Но текъ што е шумарева жена ню убила, провали айдукъ врата и уђе у нѣну собу. Ова види се сада у найвећой опасности; али опетъ зато неизгуби присуствіе духа, него управи пушку на нѣга и рекне: „Еданъ коракъ само ако корачишь ближе къ мени, отаћи ћешъ за твоіомъ женомъ. Айдукъ е стаю недвижимъ. Шумарка е држала пушку единако на нѣга управлѣну и после неколико минута дође Шумаръ, и айдука власти предаду.

превео съ нѣмачкогъ

Сима Б. Живковићъ.

ПАРЛАМЕНТЪ ЕНГЛЕСКІЙ.

Име парламента Енглескогъ споминѣ се непрестано по свима новинама, и тако се по свету разгласило да свакій с' найвећомъ внимателношчу сѣднице нѣгове чита. Мы ћемо мало овде о нѣму проговорити, т. е. покажемо шта е онъ, како се дели и ко засѣдава у нѣму.

Подъ именовъ Парламента у Енглеской разумева се торжественный државный саборъ кои владатель у време закономъ прописано, сазива, ради упражняваня величественны права а нарочито законодавства.

Парламентъ се дели на горный и дольный домъ.

Парламентъ отвара кральица у кральвскомъ округу са беседомъ каквомъ, у койой излаже станъ државно како унутрашнѣ тако и споляшнѣ.

У засѣданія парламента Кральица доби неможе; него у место нѣ долазе Попечителья, кои законе предлага, права круне бране и на питаня членова о поединомъ раду нѣновомъ одговараю.

Членови горнѣгъ дома есу:

1. Сви принцеви владающе династїе, кои су 21. годину навршили.

2. Савъ Кляръ т. е. два Архиепископа и 24 Епископа Енглеске и еданъ Архиепископъ съ три Епископа изъ Ирске.

3. Сво мирско велико благородство Енглеске по праву првородства, и 16 лорда изъ Шотландске а 28 изъ Ирске; први се меняю, а други су за свакадъ членови парламента. Сви членови овогъ дома обштимъ именовъ зову се „Пери“ и за председателя имаю државногъ канцлера.

Членови дольнѣгъ дома есу:

1. Посланицы изъ свою области кральвства.

2. Одъ три свеучилишта (Дублинскогъ Оксфордскогъ и Кембричскогъ)

3. Одъ 8 слободны пристаништа и неки слободны вароши.

Свега членова у овомъ засѣданію има 658. И то, изъ Енглеске 472 изъ К. Валиса 58, изъ Шотландіе 53, изъ Ирске 105.

За чланове овогъ дома могу избрани быти жители землѣ изъ отмѣнїе класе кои су 21. год. навршили и кои 500—300 фунти штерлинга годишнѣ прихода имаю. Председателя бираю сами членови између себе вишиномъ гласова, а кральица га потврђава. Право предлаганя имаю сви чланови парламента. Ако се какавъ законъ начини, мора се трипутъ узастопце у засѣданію читати, па ако га вишина прими, изъ дольнѣгъ дома иде у горный, а одагдѣ кральицы, коя га потврђава.

М Р В И Ц Е

— 1853. год. прешло е преко поште: у Енглеской 410 милїона писама. (То на сваку главу долази 14 писама.) У Швайцарской 19½ милїона. (Нешто преко 8 писама на одну главу.) У Прайской преко 77½ милїона (4½ писма на сваку главу.) У Аустрии прешло е преко поште 1853. год. 42 милїона писама, (то е нешто мало выше одъ едногъ писма, на свакогъ жителя.) — У Русиі 1850. год. прешло е преко поште 28½ милїона писама, (то е манѣ него половина писма на одну главу.)

— Плата у руской войсци есте слѣдующа: генераль пѣшкака има годишнѣ 8 хиляда сребрны рубала (1. рубля

19 гр.) генерал-лейтнантъ 4 хил. — генераль майоръ 2 хиляде. — полковникъ 969 — подполковникъ 809 — майоръ 649 — капетанъ 593 — штабе-капетанъ 546 — обер-лейтнантъ 461 — поручикъ 433 — подпоручикъ 404. — У мирно доба пакъ имаю мало нешто выше одъ половине, те назначене плате. — Простъ войникъ има 15. цванц. на месецъ, и све друге потребе, кое треба да живи.

— Еданъ е у Бечу прорачувао: да кадъ се 300 комада банкнота одъ 5 ф. ср. докъ су юштъ са свимъ нове, мету една на другу, износи дебљине еданъ цоль; по томе дакле кадъ се 1:576,800 комада, еданъ на други мете, мора быти высина до на връ Стеванова тороня. (73 хвата). Тай стубъ одъ банки износио бы у округломъ числу 8 милїона форинти. Да допре до месеца требало бы 4 билїона, а до сунца 1728 билїона комада банкнота. Некъ сванїй представи себи, да се трилїонъ комада банкнота, разастру една предъ другомъ, онда бы толики просторъ заузеле, да небы могао куршумъ изъ пушке непрестано да иде са ономъ брзиномъ, за цуны 15 хиляда година прећи.

Е Р А К Ъ И П Е Т А К Ъ.

Еракъ. Ёси ли ты Петаче, набавїо доста дрва за зиму?

Петакъ. Я нигда некупуемъ дрва.

Еракъ. А како то? да съ чимъ се грешъ?

Петакъ. Я сваке зиме, место дрва, купимъ четири акова вїна, па се съ вїномъ грешъ. Тымъ начиномъ прилично уштедимъ новце, ерѣ ме вѣтинїе стане аковъ дрва, него хватъ вїна, а притомъ опетъ се огрешъ.

Еракъ. Мени се чини, да си и садъ прегрешо фуруну, ербо променяешъ речи некако чудновато.

Д О М А Њ И Й Т Е А Т Р Ъ.

(Човекъ понео се на крушку, па бере и млати крушке, а нѣгово мало дете по трави купи и еде.)

Отацъ. (съ крушке.) Тражи сыне само те мекане крушке па еди, а оне ћемо друге оставити.

Дете. Тата, имаю-ли крушке ноге?

Отацъ. Немаю сыне, а зашто питаешъ?

Дете. Я самъ садъ изео одну крушку, па има ноге.

Отацъ. Яо моя лудо, та ты си изео жабу.

П О Д Г Р Ъ В Ц И.

— Оны кои се съ трговиномъ занимаю, има: у Шпанїи 40 хиляда, у Португалской 10 хил. у Неаполитанской 11 хил. у Русиі 2 милїона, а у Енглеской 6 милїона люди.

— У Европи сада има 19 владающе породица. Између кои две су Францускогъ, една Талианскогъ, една славенскогъ (Мекленбургска) а остале све су нѣмачкогъ порекла.

— У Америки има 422 разна езыка, у Азїи 153, у Аустралиі 117, у Африки 115, у Европи 53. — Свега дакле на свету има 860 разны езыка.

— У Паризу излази које новина које други дневни и повремени листови 463 комада. У целој Прајској излази такви листови 454.

— У ХанOVERанској 1854. године поштом е саме ракије за 5 милиона талира.

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— У прошлом месецу сто ока пшеничног брашна продавано е: у Београду за 107 гр. у Шабцу за 100. — У Неготини за 65. — у Смедереву за 120. — у Валују за 95. — у Алексинцу за 70 а у Ужици за 85 гроша.

— Канцелиста кн. канцел. Ђорђе Груић постављен е за протоколисту судбног одељења канцеларије.

— Изъ Корбаве (окр. крајинског) јављају намъ, да се пријавило тамошњегъ обштинскогъ бунара, земља оронила, и три човека, кои су то хвати доде у дубљини бунаръ подзиђивали, затрпала. Четврти радникъ, кон се заедно са земљомъ оронио, едва е извученъ, али тако е изубианъ, да е слаба надежда да ће остати живъ.

— У окр. Црнорѣчкомъ 12. пр. м. нађенъ е неки Павле изъ Грљана мртавъ, близу плота пограничногъ. Убилацъ не се могао јоште пронаћи.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Царъ рускiй у свомъ манифесту одъ 29. Јан. каже: Да онъ жели безъ оружја и безъ проливанја крви да своју едновѣрну браћу на истоку заштити, и да друге цѣли нема. Желећи миръ, пристао е да се преговаранја започну. И кадъ види да се саюзници све већма спремају, принуђенъ е безъ одлагања, употребити средства, која му е Богъ за обрану отечества дао; да бы могао свима непријатељскимъ плановима и покушењима, која сталности и величини Русије прете, яку и сталну препеку ставити. — По томъ заповѣда да се общте оружанѣ народа предузме: „За обрану православне вере, престола и отечества.“

— Као што новине кажу, Русија овимъ новимъ оружанѣмъ добиће новы войника око 300.000.

— Указомъ цара рускогъ опредѣлене су губерније које ће се сада одма дизати на оружј; а уобщте назначено е колико која губернија войника треба да спреми; и то све да буде готово одъ 20. Марта до 20. Априла.

— Све се више почињ по новинама и у Паризу говорити, да ће царъ Наполеонъ путовати у Кримъ. Шта више келске новине одъ 4. о. м. изъ Париза јављају: да е веће и министрима своју желю саобштио, и пытао иј е за совѣтъ; по да су сви противни томе предузећу. Царица рѣшила се да га на томъ путовању до Цариграда прати. Негово одсуство изъ Француске небы дуже одъ 25. дана трајало. По томе све бы у Криму морало бити за јурншъ спремно, како царъ дође, да се одма јурншъ на Севастополь предузме. По томъ како се узме Севастополь и спали флота руска, царъ Наполеонъ одма бы се повратио.

— *Остд.-Постъ* јавља да се оба руска велика княза налазе кодъ Меншикова, и да се мисли да ће и самъ царъ Ни-

колай доћи у Севастополь. Зато сада Меншиковъ непрестано ће се држати само у одбранителномъ станю, до долазка царевогъ, а то веле да ће бити око 15. Марта; и онда предъ очима царевимъ удариће Руси и отерати саюзнике.

— У Паризу у двору царевомъ, быо е второй маскираний балъ; и царъ и царица были су маскирани.

— У Петербургу сутра данъ после изданогъ манифеста (на три ерарха) чинило се велико молебствіе у црквама, гдѣ е и царъ присуствовао.

— Едне новине говоре али са сумњомъ: да су, Рагланъ и јоштъ три енглеzsка офицера позвани натрагъ изъ Крима.

— На последњемъ балу у двору цара францускогъ, гдѣ е было енглеzsки, аустриски и прајски офицера, хвалио е Наполеонъ енглеzsку храбростъ, по томъ окренуо се аустријскимъ офицерима, и рекао: „Ј познаемъ аустриску войску, я самъ е у мојој младости видіо, то е лепа и добра войска, и я самъ срећанъ што могу на нѣну ревностну помоћ рачунати.“ „Што се васъ тиче господине“ рекне прајскомъ офицеру — „я непознаемъ ни мало прајску войску. Говори се да е врло добро уређена; я се надамъ да љу и прајску войску скоро познати.“ Ове последнѣ речи царева, одма су се по целомъ друштву разпрострале, и велико удивленѣ породиле.

— Последня телеграфска вѣсть изъ Севастополя одъ 29. Јан. та е: да се обе стране за рѣшителну битку спремају. И да се земља, гдѣ су Французи копали лагумъ, оронила, и раднике све затрпала.

— Решидъ-паша не приміо Ламармору, генерала сардинскогъ, да уговара съ њиме о сардинской войсци која ће доћи да се у Криму туче; извинуюћи се, да онъ незна ништа о томе уговору Сардиніе, са западнимъ силама, почемъ Турска, које се највише тиче, не у томъ уговараню учествовала.

— Саюзници на Криму изгубили су до сада 56 хиљада люди. Одъ 140 хил. француза, што су тамо отишли, садъ иј нема више одъ 74 хил. а одъ 45 хил. Енглеза, остало е јоште само 11 хил. люди.

— Кавенякъ быо е понуђенъ да се прими предводительство войске у Криму, но онъ не хтео; ербо како онъ тако свы стари генерали, сматрају ту стваръ саюзника у Криму за изгубљену. Одъ кавалѣрије саюзничке у Криму не готово ништа остало.

— Енглеzsко правителство хоће на ново да спреми 60 хил. люди, и 7 хил. коня.

— Око Севастополя почео е опетъ снегъ падати, и топло време, коме су се сви обрадовали, променуло се у јоште веће мразове, него што су были.

— Руси се надају да ће скоро саюзници ударити на Одесу, и све е спремно да иј дочекају.

— Едне новине веле: да преговори, кои ће се у Бечу водити, неће ни каквомъ миру довести, Европа стои на прагу грдногъ и великогъ рата, коме рату нико не може рокъ времени опредѣлити.

— Аустриски ванредный посланикъ у Паризу г. Кренвилъ, ручао е 4. о. м. кодъ цара Наполеона.

Течай у Бечу 9. Фебр. — сребра: 27¼ дуката 32¼.

Течай у Београду 15. Фебр. — 1 дукатъ 5 фор. и 57 кр. ср. за банке.